

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАННЯ І ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ
З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ
в Ужгородському ліцеї «Імідж»
Ужгородської міської ради Закарпатської області**

I. Загальні положення

1. Це Положення встановлює порядок навчання та перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності працівників Ужгородського ліцею «Імідж» Ужгородської міської ради Закарпатської області (далі – освітній заклад), а також навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності (охорона здоров'я, пожежна, радіаційна безпека, безпека дорожнього руху, цивільний захист, попередження побутового травматизму тощо) учнів освітнього закладу (далі - здобувачі освіти).

2. Це Положення розроблене з урахуванням Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511 (із змінами) (далі - Типове положення).

3. Вимоги цього Положення є обов'язковими для виконання всіма учасниками освітнього процесу, іншими працівниками школи та спрямовані на реалізацію системи безперервного навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності здобувачів освіти, працівників з метою забезпечення належних, безпечних і здорових умов навчання та праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням.

4. В освітньому закладі один раз на 3 роки складається план-графік проведення навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці, який затверджуються наказом.

5. Контроль за дотриманням вимог цього Положення здійснюють органи управління освітою за підпорядкуванням, органи державного нагляду за охороною праці, представники галузевої профспілки.

II. Навчання з питань охорони праці здобувачів освіти

1. В освітньому закладі навчання здобувачів освіти з питань безпеки життєдіяльності проводиться відповідно до вимог законодавства у сфері освіти.

2. Навчання здобувачів освіти з питань безпеки життєдіяльності здійснюється у вигляді інструктажів (вступний, первинний, позаплановий, цільовий). Інструктажі містять питання охорони здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, цивільного захисту, безпеки дорожнього руху, реагування на надзвичайні ситуації, безпеки побуту тощо.

Крім цього, питання безпеки життєдіяльності вивчаються під час викладання предмету «Основи здоров'я», інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

3. Навчання здобувачів освіти з питань безпеки життєдіяльності проводиться як традиційними методами, так і з використанням сучасних форм організації навчання - модульного, дистанційного, екстернатного тощо, а також з використанням технічних засобів навчання -аудіовізуальних, комп'ютерних.

4. Під час навчання на здобувачів освіти поширюється законодавство про охорону праці.

III. Організація навчання і перевірки знань працівників з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в освітньому закладі

1. Під час прийняття на роботу і в процесі роботи посадові особи та інші працівники освітнього закладу проходять інструктаж, навчання та перевірку знань з питань охорони праці, надання домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, а також правил поведінки в разі виникнення аварій та надзвичайних ситуацій відповідно до Типового положення.

2. В освітньому закладі навчання працівників з питань охорони праці проводиться у вигляді складової частини навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, при цьому кількість годин і тематика навчання з питань охорони праці має відповідати Типовому положенню. Навчанню і перевірці знань підлягають усі без винятку працівники освітнього закладу з урахуванням умов праці та їх діяльності (педагогічної, допоміжно-технічної служби, громадської тощо).

Посадові особи освітнього закладу, діяльність яких пов'язана з організацією безпечного ведення робіт, під час прийняття на роботу та періодично (один раз на три роки) проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

3. Директор освітнього закладу, керівник та спеціалісти служби охорони праці, працівники, які є членами постійно діючої комісії з перевірки знань в освітньому закладі, один раз на три роки проходять навчання і перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності.

4. Навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності директора освітнього закладу, керівника та спеціалістів служби охорони праці, працівників, які є членами постійно діючої комісії з перевірки знань в освітньому закладі,

проводиться в навчальних центрах, визначених управлінням освіти Ужгородської міської ради.

5. Усі інші працівники освітнього закладу проходять навчання і перевірку знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності безпосередньо за місцем роботи обсягом не менше 20 годин.

6. Перевірка знань працівників освітнього закладу з питань цивільного захисту, охорони праці, безпеки життєдіяльності здійснюється відповідно до вимог нормативно-правових актів з охорони праці, пожежної, радіаційної безпеки тощо, додержання яких входить до їхніх функціональних обов'язків.

7. Особи, які суміщають професії, проходять інструктаж, навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності з основних професій і з професій за сумісництвом.

9. Перевірка знань посадових осіб та інших працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності в освітньому закладі здійснюється комісією, склад якої затверджується наказом директора освітнього закладу. Головою комісії призначається директор або його заступник, до службових обов'язків якого входить організація роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності.

До складу комісії освітнього закладу входять спеціалісти служби охорони праці. До складу комісії установи та закладу освіти залучаються викладачі охорони праці, безпеки життєдіяльності закладу освіти, які проводили навчання (за їх згодою), представник профспілки, уповноважена найманими працівниками особа з питань охорони праці.

Комісія вважається правочинною, якщо до її складу входять не менше трьох осіб.

10. Усі члени комісії мають пройти навчання та перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності у порядку, установленому Типовим положенням та цим Положенням.

11. Перелік питань для перевірки знань з охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників складається членами комісії з урахуванням місцевих умов та затверджується директором освітнього закладу.

12. Формою перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників є залік або іспит. Залік або іспит проводиться за екзаменаційними білетами у вигляді усного або письмового опитування, а також творчої роботи.

13. Результати перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівників заносяться до протоколу засідання комісії з перевірки знань працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності (додаток 1.1).

14. Видача посвідчень про перевірку знань (додаток 1.2) працівникам, які проходили навчання в освітньому закладі, є обов'язковою лише для працівників,

які виконують роботи підвищеної небезпеки. При цьому в протоколі та посвідченні в стислій формі зазначається перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, питань безпеки життєдіяльності, виконання конкретних видів робіт, в обсязі яких працівник пройшов перевірку знань.

15. У разі незадовільних результатів перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності працівники протягом одного місяця проходять повторну перевірку знань.

16. Не допускаються до роботи працівники, які не пройшли навчання і перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

17. Організаційне забезпечення роботи комісії з перевірки знань (організація проведення перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності, оформлення, облік і зберігання протоколів перевірки знань, оформлення і облік посвідчень про перевірку знань тощо) покладається на адміністрацію освітнього закладу. Термін зберігання протоколів перевірки знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності - не менше 5 років.

18. Позачергове навчання і перевірка знань працівників з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності проводяться під час переведення їх на іншу роботу або призначення на іншу посаду, що потребує додаткових знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності.

IV. Спеціальне навчання і перевірка знань з питань охорони праці

1. Працівники освітнього закладу, безпосередньо зайняті на роботах, зазначених у Переліку робіт з підвищеною небезпекою (додаток 1.3), затверджені наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 232/10512, проходять щороку спеціальне навчання і перевірку знань відповідно до Типового положення.

2. Порядок проведення спеціального навчання з питань охорони праці визначається Типовим Положенням.

3. Спеціальне навчання з питань охорони праці працівників освітнього закладу, безпосередньо зайнятих на роботах з підвищеною небезпекою, проводиться як безпосередньо за місцем роботи, так і в навчальному центрі.

4. Спеціальне навчання з питань охорони праці проводиться в освітньому закладі за навчальними планами і програмами, які розробляються з урахуванням конкретних видів робіт, виробничих умов, функціональних обов'язків працівників і затверджуються наказом директора.

5. Стажування, дублювання і допуск до роботи працівників школи, які виконують роботи підвищеної небезпеки, проводяться відповідно до Типового Положення.

6. Перевірка знань з питань охорони праці після проведення спеціального навчання проводиться:

комісією, що створюється за наказом директора,, якщо навчання проводилось в освітньому закладі;

комісією відповідного територіального органу Держпраці за участю відповідних профспілок, якщо навчання проводилось у навчальному центрі.

До складу комісії з перевірки знань з охорони праці залучаються особи, які пройшли навчання та перевірку знань відповідних нормативно-правових актів з охорони праці та мають посвідчення.

V. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності

1. Посадові особи та інші працівники освітнього закладу під час прийняття на роботу та періодично мають проходити інструктажі з питань охорони праці, навчання щодо надання домедичної допомоги потерпілим від нещасних випадків, правил поведінки та дій під час виникнення аварійних ситуацій, пожеж і стихійних лих, навчання з питань цивільного захисту, у тому числі правилам техногенної та пожежної безпеки.

2. Порядок проведення інструктажів з охорони праці з працівниками в установах та закладах освіти здійснюється відповідно до Типового положення:

1) вступний інструктаж з охорони праці проводиться з працівниками, які:

- приймаються на постійну або тимчасову роботу незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;
- прибули і беруть безпосередню участь в освітньому та виробничому процесах або виконують інші роботи для освітнього закладу;

Вступний інструктаж проводиться директором освітнього закладу або спеціалістом служби охорони праці відповідно до наказу, на якого покладається цей обов'язок і який в установленому цим Положенням порядку пройшов навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Вступний інструктаж проводиться за програмою, розробленою службою охорони праці. Програма та тривалість інструктажу затверджуються директором освітнього закладу.

Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці для працівників, який зберігається службою охорони праці, а також у наказі про прийняття працівника на роботу;

2) первинний інструктаж з охорони праці проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником:

- новоприйнятим (постійно чи тимчасово) до освітнього закладу;
- який переводиться з однієї посади на іншу;
- який виконуватиме нову для нього роботу;

- відрядженим іншою установою чи закладом освіти, який бере безпосередню участь в освітньому процесі.

Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою осіб одного фаху за чинними інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт;

3) повторний інструктаж з охорони праці проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником, групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом питань первинного інструктажу.

Повторний інструктаж проводиться на роботах з підвищеною небезпекою - 1 раз на 3 місяці, для решти робіт - 1 раз на 6 місяців;

4) позаплановий інструктаж проводиться на робочому місці або в кабінеті охорони праці у разі:

- введення в дію нових або внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів з охорони праці;
- заміни або модернізації устаткування, приладів та інструментів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- порушень працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- перерви в роботі виконавця більше ніж на 30 календарних днів - для робіт з підвищеною небезпекою, для решти робіт - понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення; 5) цільовий інструктаж з охорони праці проводиться у разі: ліквідації аварії або стихійного лиха;

проведення робіт, на які відповідно до законодавства з питань охорони праці оформлюються наряд-допуск, наказ.

Цільовий інструктаж проводиться індивідуально з окремим працівником або групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

3. Інструктажі з охорони праці та безпеки життєдіяльності під час освітнього процесу зі здобувачами освіти під проводяться відповідно до Типового Положення.

4. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці працівників проводить безпосередньо керівник робіт (начальник структурного підрозділу, спеціаліст служби охорони праці).

5. Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі з охорони праці завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань.

6. Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів з охорони праці працівників та їх допуск до роботи особа, яка проводила інструктаж, уносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Сторінки журналу реєстрації інструктажів мають бути пронумеровані і прошнуровані.

У разі виконання робіт, що потребують оформлення наряду-допуску, цільовий інструктаж проводиться відповідно до Типового положення.

7. Перелік професій та посад працівників, які звільняються від повторного інструктажу, затверджується директором освітнього закладу.

8. Крім проведення інструктажів з охорони праці працівниками освітнього закладу у процесі навчання проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності, які містять питання безпеки праці, охорони здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, цивільного захисту, безпеки дорожнього руху, попередження побутового травматизму, дій у випадку надзвичайних ситуацій тощо.

9. Порядок проведення, тематика та організація проведення інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти, працівників визначаються розділом VII Положення про організацію роботи з охорони праці учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2017 року № 1669, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 січня 2018 року за № 100/31552.

10. Перед початком навчальних занять один раз на рік, а також під час зарахування або оформлення до освітнього закладу здобувачів освіти проводиться вступний інструктаж з безпеки життєдіяльності класними керівниками, на яких покладено ці обов'язки наказом директора освітнього закладу. Службою з охорони праці школи проводиться навчання з вихователями, класними керівниками, учителями фізичного виховання, біології, хімії, інформатики, трудового навчання, керівниками гуртків тощо, які в свою чергу інструктують здобувачів освіти перед початком навчального року.

Запис про вступний інструктаж робиться на окремій сторінці реєстрації вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності для здобувачів освіти у журналі обліку навчальних занять.

11. Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводиться на початку навчального року перед початком занять у кожному кабінеті, майстерні, спортзалі тощо, перед початком канікул, а також перед початком заходів за межами освітнього закладу.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності проводять учителі, вихователі, класні керівники, керівники гуртків тощо. Інструктаж проводиться зі здобувачами освіти, а також з батьками, які беруть участь у позанавчальних заходах.

Запис про проведення первинного інструктажу з безпеки життєдіяльності робиться в окремому журналі реєстрації первинного, позапланового, цільового інструктажів з безпеки життєдіяльності здобувачів освіти, який зберігається в кожному кабінеті, майстерні, класі, спортзалі тощо.

Здобувачі освіти, які інструктуються, ставлять підпис в журналі, починаючи з 9 класу.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності також проводиться перед виконанням кожного завдання, пов'язаного з використанням різних матеріалів, інструментів, приладів, на початку уроку, заняття, лабораторної, практичної роботи тощо.

Первинний інструктаж з безпеки життєдіяльності, який проводиться перед початком кожного практичного заняття (практичної, лабораторної роботи тощо), реєструється в журналі обліку навчальних занять, на сторінці предмета в розділі про запис змісту уроку, заняття.

12. Позаплановий інструктаж з безпеки життєдіяльності зі здобувачами освіти проводиться у разі порушення ними вимог нормативно-правових актів з охорони праці під час освітнього процесу, що може призвести чи призвело до травм, надзвичайних ситуацій тощо, зміни умов виконання навчальних завдань (лабораторних робіт, виробничої практики, професійної підготовки тощо), а також у разі нещасних випадків, що сталися під час освітнього процесу та за межами освітнього закладу.

13. Цільовий інструктаж з безпеки життєдіяльності проводиться зі здобувачами освіти в разі організації позанавчальних заходів (олімпіади, турніри з предметів, екскурсії, туристичні походи, спортивні змагання тощо), під час проведення громадських, позанавчальних робіт (прибирання територій, приміщень, науково-дослідна робота на навчально-дослідній ділянці тощо).

VI. Стажування, дублювання і допуск працівників до роботи

1. Працівники робіт з підвищеною небезпекою після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні пройти стажування протягом не менше 3 зміни.

2. Допуск до стажування оформлюється наказом директора. У наказі визначається тривалість стажування та вказується прізвище та ініціали працівника, відповідального за проведення стажування.

3. Перелік професій працівників, які повинні проходити стажування, а також тривалість стажування визначаються керівником підприємства відповідно до

нормативно-правових актів з охорони праці. Тривалість стажування залежить від стажу і характеру роботи, а також від кваліфікації працівника.

4. Директор освітнього закладу своїм наказом може звільняти від проходження стажування працівника, який має стаж роботи за відповідною професією не менше 3 років або переводиться з одного підрозділу до іншого, де характер роботи та тип обладнання, на якому він працюватиме, не змінюються.

5. Стажування проводиться за програмами для конкретної професії, які розробляються відповідно до функціональних обов'язків працівника і затверджуються директором.

6. Стажування проводиться на робочому місці. У процесі стажування працівники повинні виконувати роботи, які за складністю, характером, вимогами безпеки відповідають роботам, що передбачаються функціональними обов'язками цих працівників.

7. У процесі стажування працівник повинен:

закріпити знання щодо правил безпечної експлуатації технологічного обладнання, технологічних і посадових інструкцій та інструкцій з охорони праці; оволодіти навичками орієнтування у виробничих ситуаціях у нормальних і аварійних умовах; засвоїти в конкретних умовах технологічні процеси і обладнання та методи безаварійного керування ними з метою забезпечення вимог безпеки праці.

8. Після закінчення стажування та при задовільних результатах перевірки знань з питань охорони праці наказом директора працівник допускається до самостійної роботи, про що робиться запис у журналі реєстрації інструктажів. У протилежному випадку, якщо працівник не оволодів необхідними виробничими навичками чи отримав незадовільну оцінку з протиаварійних та протипожежних тренувань, то стажування новим наказом може бути продовжено на термін не більше двох змін.

Додаток 1.1

до Положення про порядок
проведення навчання і перевірки
знань з питань охорони праці

(підприємство, установа, організація, заклад освіти)

**ПРОТОКОЛ № _____ засідання комісії з перевірки знань працівників з питань
охорони праці, безпеки життєдіяльності**

«___» _____ 20__ року м. _____

Комісія у складі:

ГОЛОВИ _____,
(прізвище, ініціали, посада)

членів комісії:

(прізвище, ініціали, посада)

(прізвище, ініціали, посада)

(прізвище, ініціали, посада)

створена на підставі наказу від «___» _____ 20__ року № _____, перевірила знання
(перелік
основних нормативно-правових актів з
охорони праці,
за якими проводилася перевірка знань)

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові працівника	Посада, професія (фах)	Місце роботи (для підприємства – структурний підрозділ)	Знає / не знає	Примітка

Голова комісії _____

Члени комісії:

Додаток 1.2
до Положення про порядок
проведення навчання і перевірки
знань з питань охорони праці

Обкладинка посвідчення

ПОСВІДЧЕННЯ про перевірку знань з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності

Перша сторінка посвідчення

(підприємство, установа, організація, заклад освіти)

ПОСВІДЧЕННЯ №

Видано _____,
(прізвище, ім'я, по батькові)
посада _____, місце
роботи _____, про те, що він (вона)
пройшов(ла) навчання і виявив(ла) потрібні знання _____

(перелік основних нормативно-правових актів з охорони праці, безпеки життєдіяльності, за якими проводилася перевірка знань)

Підстава: протокол засідання комісії з перевірки знань від «__» _____ 20__
року № _____
Голова комісії _____
(підпис) (ПІБ)

ВІДОМОСТІ ПРО ПЕРІОДИЧНУ ПЕРЕВІРКУ ЗНАНЬ

Посада (фах) _____ виявив(ла) потрібні
знання _____

(перелік нормативно-правових актів з охорони праці, безпеки життєдіяльності, за якими проводилася перевірка знань)

Підстава: протокол засідання комісії з перевірки знань
від «__» _____ 20__ року № _____

Голова комісії _____
(підпис) (ПІБ)